

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาเพื่อค้นหาปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 ตามความเห็นของ ข้าราชการครู จำแนกโดยตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และสถานที่ตั้งโรงเรียนแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการครู เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำนวนทั้งสิ้น 479 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง เพื่อถามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงโดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณา แล้วนำไปทดลองกับข้าราชการครูโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ แยกเป็น 4 ด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านนักเรียน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.35 -0.91 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.67-0.90 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 3) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.58-0.84 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 4) ด้านงบประมาณและทรัพยากร ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.22-0.81 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99 รวมทั้งหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าความแปรปรวน ทางเดียว (One-Way ANOVA) และทดสอบค่าที (t-test)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสำรวจแนวทางในการพัฒนา โดยการสัมภาษณ์คณะผู้นิเทศงาน โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 และผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนในฝัน โดยแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามตำแหน่ง ปรากฏผลว่า โดยรวมผู้บริหารและครู มีปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ปรากฏผลว่า โรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน ปรากฏผลว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในและนอกเขตเทศบาล มีปัญหาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เขตตรวจราชการที่ 10 มีแนวทางในการพัฒนาใน 4 ด้าน ดังนี้

5.1 ด้านนักเรียน

5.1.1 ควรมีแนวทางการพัฒนาให้อัตราการศึกษาขั้นคว่ำจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนิเทศ ประชุม แนะนำ ให้ครูปรับวิธีคิด เปลี่ยนวิธีสอน จากเดิมที่เคยเป็นผู้บอกความรู้ ให้เป็นจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ตามความสนใจและความถนัด เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีกิจกรรมที่หลากหลาย จัดบริการด้านสื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพิ่มขึ้น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือทำและมีโอกาสฝึกปฏิบัติจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์

5.1.2 ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยการนิเทศ แนะนำให้ครูนำโปรแกรมฝึกทักษะต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะฟัง พูด อ่านและ

เขียน อย่างหลากหลาย โดยผ่านคอมพิวเตอร์ ให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำให้คำปรึกษาเพิ่มเติมและจัดให้มีกิจกรรมเสริมทักษะแก่นักเรียนอย่างหลากหลายตามความถนัดความสนใจ สนับสนุนให้มีครูอาสาสมัครเจ้าของภาษามาพัฒนาด้านการพูด การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ รวมทั้งเชิญวิทยากรจากภายนอกและชาวต่างประเทศ เข้ามาร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรม ให้นักเรียนได้มีทักษะการสนทนา ได้ตอบ ทักทายกับเพื่อนและผู้มาเยือน จัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ และกิจกรรมส่งเสริมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ กิจกรรมมัคคุเทศก์ กิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษหน้าเสาธงทุกเช้า กิจกรรมยกย่อง ชมเชยสำหรับผู้มีความสามารถด้านภาษา จัด โครงการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ทางภาษาอังกฤษ และควรมีการกำกับติดตามและประเมินผลเป็นระยะและนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.1.3 ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน ให้มีรายได้ระหว่างเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้รับองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ไปฝึกปฏิบัติ ออกแบบ สร้างชิ้นงาน จัดทำผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ คุณภาพ สามารถนำไปจำหน่าย ให้มีรายได้ระหว่างเรียน ส่งเสริมการบริหารจัดการในรูปของบริษัทจำลอง ให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการลงทุน คิดคำนวณต้นทุน กำไร มีทักษะในการทำบัญชีอย่างเป็นระบบนอกจากนั้นควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีประจำวัน สนับสนุนการตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณในลักษณะการให้ยืม นอกจากนั้นควรศึกษาและสนับสนุนการเข้าร่วมโครงการจัดงานภาคฤดูร้อน โดยการจัดหาและประสานกับสถานประกอบการเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติและมีรายได้เสริม

5.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายใน

5.2.1 พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภายในให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยกำหนดยุทธศาสตร์ และแผนกลยุทธ์ พัฒนาและส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายมากขึ้นเพื่อเน้นให้นักเรียนได้สืบค้นและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกตามความถนัดและความสนใจ ให้นักเรียนเรียนรู้และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง สามารถลงมือปฏิบัติได้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมและพัฒนาครูด้านการประเมินผลตามสภาพจริง การสร้างสื่อนวัตกรรมและส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ สนับสนุนการสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศในทุก ๆ ด้าน

อย่างเหมาะสม รวมทั้ง เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครองและครู ในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

5.2.2 พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้เป็นหลักสูตรที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น โดยร่วมมือกับหน่วยงาน ส่วนราชการ ศึกษานิเทศก์ เพื่อนิเทศ แนะนำ และปรับกระบวนการทัศน์ให้ โรงเรียนสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแนวทางของ โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ให้หลักสูตรมีลักษณะ โดดเด่นแตกต่างจากโรงเรียน ธรรมดา โดยให้มีการจัดการเรียนการสอน ด้านไอซีที ครูเป็นผู้จัดหาสื่อ เอกสารให้สอดคล้องกับ มาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น กำหนดให้มีรายวิชาเพิ่มเติมที่เป็นเอกลักษณ์สอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่นและชุมชน ครูจัดแผนการเรียนที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและมี การประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ส่วนราชการ เพื่อรับทราบแนวทางการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

5.2.3 พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยเน้นให้นักเรียนที่จบหลักสูตรสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและสามารถศึกษา ต่อทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในอัตราที่สูงขึ้น โดยการสนับสนุน โรงเรียนมีข้อสอบ มาตรฐานเพื่อยกระดับ การจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้นักเรียนฝึกประสบการณ์ในการทำ ข้อสอบจากแหล่งต่าง ๆ ให้หลากหลาย ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น ข้อสอบจากโรงเรียน หรือสถาบันทางการศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำเร็จของโรงเรียนสู่ ชุมชนและท้องถิ่น นอกจากนี้ควรมีการติดต่อประสานงานระหว่างบ้านและ โรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอเชิญผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา และแก้ไขปัญหาาร่วมกันระหว่างบ้านกับ โรงเรียนและพัฒนานักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมและ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาและประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน ชุมชน รับทราบ ถึงความก้าวหน้าในการบริหารจัดการศึกษา

5.3 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา

5.3.1 ควรพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากร สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร รวมทั้งเป็นแบบอย่างและแรงจูงใจ ให้นักเรียนเกิด สนใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดอบรมสัมมนา ให้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากร โดยให้ได้มีโอกาสเรียนรู้ และฝึก ทักษะการสื่อสารผ่านวิทยากรเจ้าของภาษา ตลอดจนจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อ การศึกษาและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารผ่านโปรแกรมช่วยสอนต่าง ๆ อย่าง

หลากหลาย จัดกิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษโดยใช้ประโยชน์ง่าย ๆ ทักทายสนทนาภาษาอังกฤษ เช่น ตอนเช้าเมื่อครูหรือผู้บริหารพบกันต้องทักทายกันเป็นภาษาอังกฤษทุกวันรวมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูได้ไปฝึกอบรมจากสถาบันทางภาษาด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

5.3.2 แนวทางในการพัฒนาให้ครูมีศักยภาพในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน โดยสนับสนุนให้จัดซื้อ จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ ให้พร้อม และพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ใช้บริการอย่างสะดวก จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ นิเทศ แนะนำให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรม การจัดทำนวัตกรรมและเทคโนโลยี การผลิตสื่อการสอนเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อที่จะช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจ ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันจากสื่อและโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

5.3.3 แนวทางในการพัฒนาครูให้มีผลงานและสามารถใช้สื่อ ไอซีทีในการจัดการเรียนรู้ โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาสื่อ จัดหาสื่อตัวอย่าง แนะนำครูให้ แสวงหา ศึกษา ค้นคว้า จัดหา จัดซื้อและผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่าย ไอซีที โปรแกรม โมเดล เว็บไซต์ ฯลฯ จัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การจัดแสดงสื่อ นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินประสิทธิภาพสื่อทุกภาคเรียน หรือปีละครั้ง

5.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร

5.4.1 โรงเรียนได้รับการนิเทศ แนะนำด้านการบริหารจัดการงบประมาณและ ทรัพยากรที่ได้รับจัดสรร ทั้งงบประมาณที่จัดสรรจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และงบประมาณจากภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ให้สามารถใช้งบประมาณและทรัพยากรได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสมกับบริบท ตามความต้องการจำเป็นและตามศักยภาพของแต่ละ โรงเรียน โดย คำนึงถึงความคุ้มค่าให้มากที่สุด ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด นอกจากนั้นควรนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้มากที่สุด

5.4.2 แนวทางในการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากภาคี เครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยงศึกษานิเทศก์ โรงเรียนต้นแบบ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เริ่มจากโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การวางแผน สนับสนุน ร่วมคิด ร่วมพัฒนาและร่วมภาคภูมิใจกับความก้าวหน้าและความสำเร็จของโรงเรียน โดยโรงเรียนแจ้งจุดประสงค์โรงเรียนในฝันให้ชุมชนหรือภาคีเครือข่ายให้เข้าใจเพื่อการสนับสนุน

มีการประสานงาน รวมทั้งขอรับการสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานราชการ เช่น งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ มีการสร้างความคุ้นเคยและเป็นกัลยาณมิตร มีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีอุปถัมภ์ทุกฝ่ายให้ทัดเทียมกัน

5.4.3 การพัฒนาการใช้งบประมาณและทรัพยากร อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล, มีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้จ่ายเงิน โดยให้การนิเทศแนะนำและชี้ให้เห็นตัวอย่างการบริหารจัดการด้านงบประมาณและทรัพยากรจากประสบการณ์ที่โรงเรียนในโครงการที่ประสบความสำเร็จ ให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมกับบริบทตามความจำเป็น ความต้องการของนักเรียนและชุมชน โดยให้คำนึงถึงความคุ้มค่า คุ้มประโยชน์ให้มากที่สุด และมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินงาน/โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งให้ผู้มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องจัดทำข้อเสนอแนะและประเมินโครงการ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 พบว่าโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เป็นโครงการของภาครัฐที่กำหนดทิศทางและภาพความสำเร็จไว้ชัดเจน คือ “พลีกระบบการศึกษา หยุดจกรความยากจน” วิสัยทัศน์คือ “สร้างโอกาสให้เด็กไทย” และพันธกิจคือ “สร้างโรงเรียนขั้นดีให้เด็กไทยได้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์ มีความสามารถด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรม รักวัฒนธรรมไทยและมั่นใจในตนเอง” ซึ่งจะสำเร็จโดยผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีและการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ เชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน (สพฐ. 2546 ข, หน้า 1-3) การบริหารโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน มีโครงสร้างแนวทางการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์รวมทั้งการกำกับ ติดตามและประเมินความก้าวหน้า โดยจัดตั้งศูนย์บริหารโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน มีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จและสนองนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สพฐ.

2546 ข, หน้า 57-63) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงษ์ ชาติตา (2548, หน้า 9-10) ได้ศึกษาการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน โรงเรียนทุ่งฝนวิทยาคาร อำเภอทุ่งฝน จังหวัดอุดรธานี พบว่าผลการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพนักเรียนและการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ด้านระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพฑูรย์ วงศ์ภักดี (2548) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการและด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สำนักตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 7 (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมาตรฐานแต่ละด้านและรวมทุกมาตรฐาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ในเขตตรวจราชการที่ 10 และ 12 พบว่า อยู่ในระดับดีเป็นส่วนมากซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร ณะวานนท์ (2549, หน้า 28) โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนในฝัน ได้พยายามพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โดยนอกจากจะใช้งบประมาณแผ่นดินแล้วยังมีการระดมความร่วมมือจากภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มพูนทักษะอย่างต่อเนื่อง ในปี 2548 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน พบว่าโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าโครงการโรงเรียนในฝันต่างเตรียมตัวเข้าสู่มาตรฐานด้วยแนวทางที่คล้ายคลึงกัน แต่โรงเรียนก็มีความวิตกกังวลในเรื่องการขาดแคลนงบประมาณในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สื่อ เทคโนโลยี เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือเครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ การปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นห้องสืบค้นข้อมูล รวมไปถึงการพัฒนาครูให้สอนโดยใช้ระบบสารสนเทศหรือ ICT ให้มากขึ้น และความพยายามให้ผ่านการประเมิน ทำให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมมือทำงาน แต่การมุ่งผ่านเกณฑ์ประเมินทำให้ลืมความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งการปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ตามความเหมาะสมหรือตามสภาพการณ์ของตนเอง

ระดับปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านนักเรียน ระดับปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดและที่ตั้งต่างกัน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน เรียงตามลำดับ ดังนี้ การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสารของนักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ ระหว่างเรียน การประเมินการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมี ผลงานจากการใช้ ICT รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และหลากหลาย ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนในฝันพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มี มาตรฐานและสาระการเรียนรู้ที่หลากหลายมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพผู้เรียน นำระบบ ICT มา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้ E – Learning สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในการ สืบค้นข้อมูล มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรและบริหารหลักสูตรโดยอาศัยความร่วมมือสนับสนุน จากผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 12) สอดคล้องกับ สำนักตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 7 (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในมาตรฐานแต่ละด้านและรวมทุกมาตรฐาน และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมี ความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ในเขตตรวจราชการที่ 10 และ 12 พบว่า ปัจจัยด้าน ผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มี ความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามสังกัด นักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับ พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 80.60 สอดคล้องกับ สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 7 (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยโครงการรักการอ่านสานสู่ฝัน สาขากิจกรรมส่งเสริมยอดนักอ่าน โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 เขตตรวจราชการที่ 10 และ 12 พบว่า ด้านบริบท โดยภาพรวม การปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัย โดย ภาพรวม การปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม การปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต โดย ภาพรวมการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์ (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพด้านความรู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของ

นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ นวกรณ์ ชังนุดดา (2548) ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ระดับปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดและที่ตั้งต่างกันมีปัญหาไม่แตกต่างกัน เรียงตามลำดับดังนี้ การมีพี่เลี้ยงและผู้อุปถัมภ์มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ร่วมคิด ร่วมทำร่วมประเมินและร่วมรับผิดชอบ การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นและนักเรียนได้รับการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีปัจจัยที่เอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน คือคุณสมบัติของโรงเรียนที่จะได้ถูกคัดเลือกเข้าร่วมโครงการต้อง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ผู้บริหารและครูมีศักยภาพเพียงพอ และที่สำคัญที่สุดได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในท้องถิ่น โดยจำแนกได้ดังนี้ ภาพรวมทั้งประเทศ ร้อยละ 28 เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาช่วงชั้น 2-3 ร้อยละ 72 เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 (สพฐ, 2546, หน้า 11) สอดคล้องกับ โสกา จำปาไธยก (2548) ศึกษาความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สำนักงานเขตพื้นที่สระแก้ว เขต 2 พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การได้รับการตอบสนองความต้องการการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ลัดดา ผลวัฒน์ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ระบบการบริหารแบบให้กลุ่มมีส่วนร่วมเป็นระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพที่ผู้มีส่วนร่วมมีความพึงพอใจ

1.3 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ระดับปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดและที่ตั้งต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานมีปัญหาไม่แตกต่างกัน เรียงตามลำดับดังนี้ การมีอุปกรณ์ด้าน ICT ที่มีอัตราส่วนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ การพัฒนาผู้บริหารและครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มี

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีผลงานด้าน ICT การส่งเสริมให้ครูมีผลงานและใช้สื่อ ICT ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะเมื่อได้คัดเลือก โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ได้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยมี แนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ พัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (ICT) การพัฒนา โครงสร้างและการบริหาร โรงเรียน โดย ผู้รับผิดชอบในการพัฒนา คือคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ สถาบันราชภัฏและ โรงเรียนเอกชนที่ได้มาตรฐานในแต่ละพื้นที่ที่เป็นพี่เลี้ยง ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 11-14) สอดคล้องกับ ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์ (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ของครู ด้านความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู

1.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร ระดับปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนในโครงการ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่า ครูและผู้บริหาร โรงเรียนที่มีขนาดและที่ตั้งต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานมี ปัญหาไม่แตกต่างกัน เรียงตามลำดับดังนี้ การได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่เหมาะสมและ เพียงพอต่อความต้องการ การมีอัตราครู ต่อ นักเรียนที่เหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐาน การได้รับ การสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยง ศึกษานิเทศก์ โรงเรียนต้นแบบ ชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความคุ้มค่า มีประสิทธิผลในการใช้จ่ายเงิน ทั้งนี้เพราะมีโครงสร้าง การบริหาร โรงเรียนในฝัน โดยจัดรูปแบบการบริหารให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้และ มุ่งสู่ความมีประสิทธิภาพในระดับสากล มีระบบการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสม มีความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ บุคคล ทรัพย์สินและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีภาวะ ผู้นำที่ดีเป็นที่ยอมรับและทำงานเป็นทีมได้ ในด้านการบริหารจัดการให้มีคณะกรรมการบริหารของ โรงเรียนที่เข้มแข็งและเข้าใจวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในฝัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 29-31) สอดคล้องกับ ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์ (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของ ผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ชนิตา ชื่นวัด (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สอดคล้องกับ สมเกียรติ พิงค์กุล ไตรรัตน์ (2549) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา (โครงการนำร่อง) สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีด้านการคำนวณต้นทุนกิจกรรมด้านการบริหารสินทรัพย์และด้านการตรวจสอบภายในอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนขนาดกลางและขนาดเล็กมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานพบว่าส่วนใหญ่ขาดบุคลากรในการดำเนินงาน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและการจัดสรรงบประมาณล่าช้า

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่า ทั้งด้านนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณ และทรัพยากร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในโครงการได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันอย่างต่อเนื่อง เพราะมีการบริหาร โครงการ โรงเรียนในฝันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีศูนย์บริหาร โครงการ โรงเรียนในฝันได้กำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ชัดเจน มีแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานหลัก มีแผนการบริหารงบประมาณ มีแผนการปฏิบัติการกำกับ ติดตามและประเมินผล และแผนปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ (สพฐ., 2546 ข, หน้า 57-98) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เพื่อร่วมดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการที่ยังไม่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบ ประกอบด้วย คณะนิเทศงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาในเขตตรวจราชการต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่นิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการต่าง ๆ โดยประสานกับศูนย์บริหาร โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน (สพฐ., 2549) จึงทำให้โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ อรุณ เพชรรัตน์ (2548) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกับ สอดคล้องกับ กัลยาณี ทัศนาภรณ์ (2549) ศึกษาวิจัยปัญหา

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ทั้งด้านนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณ และทรัพยากร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรูปแบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน (สพฐ., 2546, หน้า 89-91) โดยมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ แนวการกำกับ ติดตามและประเมินผล ใช้รูปแบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลโครงการเป็นแบบการบูรณาการระหว่าง Self-Assessment, Realistic Assessment, Conformity Assessment, Qualitative Assessment, Empowerment Evaluation และ Participatory Evaluation มีเทคนิคการกำกับติดตามทั้งการรายงาน การทดสอบ ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาของ สมศ. และการประเมินผลลัพท์ และผลกระทบของโครงการ โดยนักวิชาการอิสระ นอกจากนั้นยังมีผู้รับผิดชอบและมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันจึงทำให้โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 มีปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ คณินิจ ตัญญาญจน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการประเมินสภาพจริงในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ธนิตย์ ทองทย (2549) ได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุเทพ ไร่ล้อม (2548) ได้ศึกษาวิจัย ความต้องการและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ แดง นิมอนงค์ (2549) ได้ศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชวนชัย เพชรพิรุณ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินการบริหารจัดการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า สภาพการดำเนินการไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่า ทั้งด้านนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ด้านงบประมาณ และทรัพยากร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ทุกโรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อการเรียนรู้ (สพฐ., 2546, หน้า 63) โดยเชิงปริมาณ มีระบบ ICT ที่ศูนย์กลางเชื่อมโยงกับโรงเรียนในโครงการและ เชิงคุณภาพ ใช้ในการส่งผ่านข้อมูลของระบบสามารถทำได้โดยถูกต้องและรวดเร็ว ระบบทั้งระดับส่วนกลางและโรงเรียนมีความเสถียรภาพ จึงทำให้ทั้งโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลได้รับข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยพร้อม ๆ กัน รวมทั้งได้รับการบริการด้านการเรียนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการสืบค้นของนักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา จึงทำให้โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 มีปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เอกพงษ์ บุตรสงฆ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเขตที่ตั้งพบว่าการบริหารงานของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สมพงษ์ รักษาศิลป์ (2549) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สระแก้ว เขต 2 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียนพบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ อาคม ธนอุดมมาน (2548) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่จันทบุรี เขต 2 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียนพบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ไม่แตกต่างกัน

5. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางในการพัฒนาไว้ในดังนี้

ด้านนักเรียน แนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีอัตราการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ดำเนินการโดยการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการนิเทศ ประชุม แนะนำชี้แจงรายละเอียดของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เพื่อให้สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้านนักเรียน ครูปรับวิธีคิด เปลี่ยนวิธีสอน จากเดิมที่เคยเป็นผู้บอกความรู้ให้จัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ในและนอกชุมชน ฯลฯ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ และควรจัดการ

เรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มตามความสนใจและความถนัด ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น กิจกรรมชุมนุมที่หลากหลาย จัดสื่ออุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพิ่มขึ้น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จัดการให้บริการอย่างเหมาะสม ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ครุณา โปรแกรมฝึกทักษะต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะฟัง พูด อ่านและเขียน อย่างหลากหลาย โดยผ่านคอมพิวเตอร์ ให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำให้คำปรึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งจัดกิจกรรมฝึกอบรมทักษะให้นักเรียนตามความถนัดความสนใจ จัดให้มีวิทยากร ครูอาสาสมัครเจ้าของภาษามาให้ประสบการณ์แก่นักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการสนทนา ได้ตอบ การทักทายกับเพื่อนและผู้มาเยือน มีกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลาย สอดคล้องกับ เบตส์ (Bates, 2001) ได้กล่าวถึงข้อดีของ E-Learning คือ การส่งเสริมความสามารถทางการศึกษา การเข้าถึงผู้เรียนได้มาก การมีวิธีสอนที่หลากหลายและความหลากหลายในวิชาสอน ขจัดปัญหา ความห่างไกล ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับ แชนป์แมน และมาชล็อค (Chapman & Mahlick, 2004) ที่สนับสนุนการเปลี่ยนเข้าสู่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำให้เกิดความหวังที่จะปรับปรุงการเข้าถึงคุณภาพและประสิทธิภาพ ของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่หลายคนคิดว่าเป็นไปได้โดยต้องจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อบูรณาการ เทคโนโลยีเข้าไปในการเรียนการสอนใหม่ นอกจากนั้นควรมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลเป็น ระยะและนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ทิศนา เขมมณี และคณะ (2548) การปฏิรูปทั้งโรงเรียน ผู้บริหารควรเร่งปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของนักเรียนและ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในฐานะผู้เรียนรู้ พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มี ความใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่เสมอ จัดภาระงานครูให้เหมาะสม จัดนิเทศภายในให้เป็นระบบ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารวิชาการ ด้านครูและนักเรียน ควรเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เชื่อมโยงการเรียนการสอนของตนกับการประกันคุณภาพของ โรงเรียน

การพัฒนานักเรียนให้มีรายได้ระหว่างเรียน ควรมีแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้จัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้รับองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ไปฝึกปฏิบัติ ออกแบบ สร้างชิ้นงาน จัดทำผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ คุณภาพ สามารถนำไปจำหน่าย ให้มีรายได้ระหว่างเรียน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการลงทุน คิดคำนวณต้นทุน กำไร มีทักษะในการทำบัญชีอย่างเป็นระบบครบกระบวนการ เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ เข้าใจและสามารถใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ

การดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม นักเรียนมีแนวคิดในการตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในลักษณะการให้ยืม นอกจากนั้นควรให้นักเรียนมีโอกาส เข้าร่วมโครงการจัดหางานภาคฤดูร้อนเพื่อการมีประสบการณ์ตรงในการประกอบอาชีพและการมีรายได้เสริม สอดคล้องกับ แอทโชเรนา (Atchoarena, 2000) ได้ศึกษาด้านการศึกษากับการอาชีพพบว่า การบูรณาการเยาวชนเข้าสู่ชีวิตการทำงานในปัจจุบันนี้เป็นนโยบายที่สำคัญในประเทศส่วนมาก กระบวนการปรับเปลี่ยนไปสู่โลกาภิวัตน์ทำให้เยาวชนต้องพัฒนาทักษะใหม่และความสามารถใหม่ที่จะรับการฝึกให้สามารถดำเนินชีวิตในอนาคต

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายใน ควรกำหนดยุทธศาสตร์ และแผนกลยุทธ์ ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนภายในให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด พัฒนา ระบบไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยสอนผ่านเครือข่ายเพื่อให้นักเรียนได้สืบค้น และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกตามความถนัดและความสนใจ จะสามารถส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ คุ่มค่า และหลากหลายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเรียนรู้และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง สามารถลงมือปฏิบัติได้ เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครองและครู ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ร่วมเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูได้รับการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ เช่น วิธีสอน การประเมินผลตามสภาพจริง การสร้างสื่อนวัตกรรมและส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภายในให้โรงเรียนมีหลักสูตรที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น โดยการร่วมมือกับหน่วยงาน ส่วนราชการศึกษานิเทศก์ เพื่อนิเทศ แนะนำ และปรับกระบวนการทัศน์ให้โรงเรียนสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแนวทางของโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ให้หลักสูตรมีลักษณะโดดเด่นแตกต่างจากโรงเรียนธรรมดา โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านไอซีที โดยมีครูเป็นผู้จัดหาสื่อ เอกสารให้สอดคล้องกับมาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่าน โปรแกรม โมเดล และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างเป็นระบบมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีรายวิชาเพิ่มเติมที่เป็นเอกลักษณ์สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและชุมชน ให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย รวมทั้งจัดโครงสร้างแผนการเรียนที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ส่วนราชการ เพื่อรับทราบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อการยอมรับและร่วมสนับสนุนส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนที่จบหลักสูตรสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและสามารถศึกษาต่อทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา สอดคล้องกับ วันเพ็ญ นองตะไกร (2548) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานและแนวทางเสริมสร้างการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า ด้านระบบการบริหารจัดการควรสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ด้านคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ควรมีการประเมินสภาพจริง สอดคล้องกับ ทางออกเขา (TaNgocChau, 1996) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาควรให้ความสำคัญกับความหลากหลายของโรงเรียนและที่ตั้งโรงเรียน เน้นการปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ศึกษาความต้องการของประชาชน ผู้ปกครองและนักเรียนในท้องถิ่น มีการลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์และมีการนิเทศและการสนับสนุนกลไกการนิเทศโรงเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามความต้องการและความจำเป็น สอดคล้องกับ จิรศักดิ์ สุจิรานุธรรม (2547) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ว่าควรจัดแหล่งความรู้ภายในโรงเรียนและภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนการสอน จัดให้มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความสามารถชี้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากร โดยให้ได้มีโอกาสเรียนรู้ และฝึกทักษะการสื่อสารผ่านวิทยากรเจ้าของภาษา ตลอดจนจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการศึกษาและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารผ่านโปรแกรมช่วยสอนต่าง ๆ อย่างหลากหลาย การจัดกิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษโดยใช้ประโยชน์ง่าย ๆ ทักทายสนทนาภาษาอังกฤษ เช่น ตอนเช้าเมื่อครูหรือผู้บริหารพบกันต้องทักทายกันเป็นภาษาอังกฤษทุกวันจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูด้านภาษา นอกจากนั้นควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูได้ไปฝึกอบรมจากสถาบันภาษาอังกฤษต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดซื้อ จัดหา วัสดุ อุปกรณ์เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ครูและนักเรียนได้ใช้บริการอย่างสะดวก ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีกิจกรรมอบรมให้ความรู้ นิเทศ แนะนำให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการผลิตสื่อการสอนเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เมื่อครูมีศักยภาพในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี จะสามารถจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียนเพื่อที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนรู้และพัฒนา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้ครูมีผลงานและสื่อไอซีทีในการจัดการเรียนรู้ มีหารพัฒนาสื่อ

สามารถใช้สอนผ่านระบบเครือข่าย และเผยแพร่โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การจัดแสดงสื่อนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินประสิทธิภาพสื่อทุกภาคเรียนหรือปีละครั้ง สอดคล้องกับ นวกรณ์ ชังบุคคา (2548) เสนอแนวทางการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดดังนี้ ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนควรฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องให้รู้จักใช้ ICT เพื่อการศึกษา ค้นคว้า สอดคล้องกับ วันเพ็ญ หนองตะไกร (2548) ที่ให้แนวทางพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควรพัฒนาคู่มือการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ วิลเลกาสริมเมอร์ส (Villegas-Reimers, 2003) ได้ให้ข้อสรุปว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาวิชาชีพครู สังคมยอมรับว่าครูไม่ใช่เพียงแค่เป็นตัวแปรซึ่งจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะให้ระบบการศึกษาดำเนินไป แต่ยังเป็นตัวจักรสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษามีประสิทธิภาพและมีข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาครูมีผลกระทบอย่างมากต่อความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาและต่อการเรียนของนักเรียน การพัฒนาวิชาชีพครูต้องทำอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน มีทุนสนับสนุน เทคโนโลยีทางไกลควรจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน

ด้านงบประมาณและทรัพยากร การได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ นั้นควรเกิดจากสร้างความคุ้นเคยและเป็นกัลยาณมิตร เจ้างุดประสงค์โรงเรียนในพื้นที่ให้ชุมชนหรือภาคีเครือข่ายให้เข้าใจเพื่อรับการสนับสนุน มีการประสานงาน รวมทั้งขอรับการสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลือ เพื่อร่วมพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ฯลฯ โดยมีภาคีเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมพัฒนาและร่วมภาคภูมิใจกับความก้าวหน้าและความสำเร็จของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีอุปถัมภ์ทุกฝ่ายให้ทัดเทียมกัน รวมทั้งโรงเรียนได้รับการนิเทศ แนะนำด้านการบริหารจัดการ จากตัวอย่างการบริหารจัดการของโรงเรียนในโครงการที่ประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขอุปสรรคตามบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยให้คำนึงถึงความคุ้มค่า คุ่มประโยชน์ให้มากที่สุด ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด ที่สำคัญควรศึกษาและนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการกำกับติดตาม ประเมินงาน/ โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ จินฉัตร ปะโคทัง (2549) ที่ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 5 กลุ่มใหญ่ คือ การมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วมแบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน การมีส่วนร่วม

ในการระดมทุน การมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับ วันเพ็ญ หนองตะไกร (2548) ได้ให้แนวทางเสริมสร้างด้านระบบเครือข่ายและทรัพยากร ควรส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ นวกรณ์ ชังบุคคา (2548) เสนอแนวทางการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรมี การระดมทรัพยากรจากชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนหรือผู้ปกครอง สอดคล้องกับ รอส และเลวาคิก (Ross & Levacic, 1999) ได้ให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณโดยใช้ ความจำเป็นเป็นฐานในการตัดสินใจ โดยเสนอการใช้สูตรคำนวณงบประมาณเป็นวิธีทางที่สร้างความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ เพราะเป็นการครอบคลุมทั้งระบบและมองความแตกต่าง ด้านลักษณะของโรงเรียน โปรแกรมการสอนของโรงเรียนและที่ตั้งโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่ง อำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตตรวจราชการที่ 10 ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันอาจเป็น ประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 ด้านนักเรียน ควรส่งเสริมนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่าง เรียนของนักเรียน
- 1.2 ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับแนวทางของโรงเรียนในฝันและเป็นไปตามปัญหาความต้องการของชุมชน
- 1.3 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ควรพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
- 1.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร ควรพัฒนาการบริหารการศึกษานำการมีส่วนร่วม ในของชุมชน ท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนโดยกระบวนการ วิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ความรู้เชิงลึก